

PŘEDMLUVA

(z tištěné formy PD)

Federální statistický úřad ve spolupráci s Českým statistickým úřadem a Slovenským statistickým úřadem předkládá výsledky podrobného zpracování dat o pohybu obyvatelstva v Československé socialistické republice v roce 1969. Data za rok 1968 byla publikována ve svazku č. 45 Československé statistiky - nová řada, data za rok 1967 ve svazku č. 44, data za rok 1966 ve svazku č. 43 a data za rok 1965 ve svazku č. 40 téže edice.

Ve zpracování dat za rok 1969 nedošlo proti předešlému roku z hlediska rozsahu a kombinačního třídění k žádným změnám. Po stránce formální má však letošní ročník odlišné uspořádání oddílu E. Příčiny smrti, a to v tomto směru: Zpracování údajů o příčinách smrti bylo provedeno - tak jako u celé demografické statistiky za rok 1969 - na počítači Bull Gamma 30 a přitom bylo nutno respektovat některé postupy, zvolené při vypracování programu zpracování tohoto oddílu publikace. Základem zpracování většiny tabulek v oddíle E. Příčiny smrti se stal tzv. Malý seznam příčin smrti. Tento seznam je uspořádán tak, že zvýrazňuje některé příčiny nebo skupiny příčin smrti, a jiné zahrnuje do zbytkových skupin (ostatní příčiny). Tím se stává, že skupiny podle Malého seznamu příčin smrti se nekryjí se skupinami nebo podskupinami, podle nichž je obvykle uspořádán tzv. Podrobný seznam příčin smrti (tab. 3 oddílu E. Příčiny smrti). Pro zjednodušení programu zpracování tab. 3 bylo využito předtřídění podle Malého seznamu příčin smrti, což má za následek, že uspořádání resp. pořadí příčin smrti v tab. 3 nedodržuje ve všech případech pořadí Podrobného seznamu příčin smrti, ale některé příčiny (ty, které jsou v Malém seznamu příčin smrti ve skupině ostatních nemocí) jsou uváděny v každé třídě příčin smrti až na konci této třídy. Na rozdíl od minulých let jsou také součty za třídy příčin smrti uváděny v tab. 3 oddílu Příčiny smrti vždy až na konci příslušných tříd, nikoli jako dosud na začátku těchto tříd.

Některé další změny v uspořádání publikace vyplynuly jednak ze změn v Státoprávním uspořádání Československé socialistické republiky, jednak z řady územních a správních změn, k nimž došlo buď v roce 1969, nebo v roce 1968, které však mohly být respektovány teprve při zpracování za rok 1969.

Rok 1969 byl prvním rokem Československé socialistické republiky jako federativního státu. Podle ústavního zákona ze dne 27. října 1968 č. 143/1968 Sb., o československé federaci, se ČSSR skládá ze dvou národních republik a to České socialistické republiky a Slovenské socialistické republiky. V publikaci jsou uváděny buď plné názvy, nebo příslušné zkratky: ČSSR, ČSR, SSR.

Federativní uspořádání státu mělo vliv i na organizaci státní statistiky, i když se toto nové uspořádání nijak neprojevuje v publikacích. Podle zák. č. 170/1968 Sb., o některých opatřeních souvisejících s federativním uspořádáním státu, se dosavadní Státní statistický úřad změnil na Federální statistický úřad (FSÚ), podle zákona České národní rady č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České socialistické republiky, vznikl Český statistický úřad (ČSÚ) a podle zákona Slovenské národní rady č. 207/1968 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy Slovenské socialistické republiky, vznikl od 1. ledna 1969 Slovenský štatistický úrad (SŠÚ).

Ve zpracování dat za rok 1969 jsou promítnuty tyto územní změny:

Podle vládního nařízení 36/1968 Sb., ze dne 28. února 1968 vznikly na území Slovenské socialistické republiky čtyři nové okresy a to Veľký Krtíš, Vranov, Svidník a Stará Ľubovňa. Účinnosti nabylo toto uspořádání 24. července 1968 (podle zákonného opatření č. 104/1968 Sb.). V roce 1969 došlo k rozdělení dosavadního okresu Košice na Košice-město a Košice-venkov a to podle zák. SNR č. 71/1969 Sb., o územním členění Slovenské socialistické republiky, a to s účinností od 1. července 1969. (V pramenném díle od 1. ledna 1969). Podle tohoto zákona SNR došlo od 1. července 1969 také ke zrušení krajů jako územně správních jednotek. Vzhledem k tomu však, že později byly (podle zákona SNR č. 130/1970 Sb.) kraje na Slovensku opět obnoveny, ponechali jsme v naší publikaci pro Slovenskou socialistickou republiku i v roce 1969 uspořádání tak, aby nedošlo k porušení řady s krajskými výsledky.

Podobně bylo postupováno u některých dalších územně správních změn. Podle zák. č. 175/1968 Sb., o městě Brně, podle zákona ČNR č. 40/1969 Sb., o městě Ostravě a podle zákona ČNR č. 41/1969 Sb., o městě Plzni, dostala tato města zvláštní statut a správně byla vyňata z pravomoci ONV resp. KNV a podřízena přímo vládě České socialistické republiky. Vzhledem k tomu, že později (podle zák. opatření předsednictva ČNR z 24. listopadu 1971 Sb., o národních výborech v městech Brně, Ostravě a Plzni) bylo zvláštní postavení uvedených měst zrušeno, nebylo respektováno ani v naší publikaci, aby nebyla porušena časová řada ukazatelů za jednotlivé kraje, v nichž jsou uvedena města.

Územně správními opatřeními se zmenšil počet obcí v Československu ke konci roku 1969 na 10 626, v tom 7 514 v České socialistické republice a 3 112 v Slovenské socialistické republice.

Zpracování pramenného díla o pohybu obyvatelstva v roce 1969 řídil po odborné stránce Dr. Vladimír Srb, Institut demografie FSÚ a Ing. Vladimír Ziegenfuss ve spolupráci se s. J. Antošovou a J. Marhanovou za oddíl sňatků, narozených, rozvodů a neplatných manželství (základní data o rozvodech a neplatných manželstvích zpracovalo ministerstvo spravedlnosti ČSR), se s. J. Tomancovou a J. Sádovskou za oddíl zemřelých a příčin smrti a se s. A. Galíčkem za oddíl stěhování, odbor statistiky obyvatelstva a životní úrovně ČSÚ.

Praha - prosinec 1972

Ing. Jiří Bezouška
ředitel odboru statistik nevýrobních odvětví
Federálního statistického úřadu